

La creació d'arxius orals esdevé una de les tasques més importants a hores d'ara per a l'estudi de les formes de vida. Fotografia: Arxiu de les Valls d'Àneu

nem avaluar les possibilitats de les fonts orals en la recerca històrica contemporània.

La sessió de la tarda va estar dedicada a l'exposició de les 14 comunicacions que van ser presentades. El primer bloc, arxius i museus, comptà amb la participació de representants de l'Arxiu Municipal de Castellar del Vallès, Fundació Cipriano García, Fundació Utopia, Museu del Monsià, Museu Etnològic de Barcelona, Eusko Ikaskuntza, a més de dues comunicacions — publicades al dossier de la jornada— de la Fundació Salvador Seguí de València, i de l'Archivo Histórico Eclesiástico de Bizkaia.

Del segon bloc, destinat a treballs de recerca i projectes en curs, que comptava amb sis comunicants, finalment només es

presentaren les aportacions d'Emili Ferrando «La dona a Badalona. Cent anys de protagonisme invisible, 1897-1997», i de l'equip interdisciplinari format per Andreu Gàmez, Joan Ibáñez i Blanca Lloveras titulada «Els barris de Girona». La resta de comunicacions també figuren en el dossier de la jornada.

Com a balanç d'aquest acte, podem dir que ha servit per copsar el gran interès que hi ha arreu de Catalunya, tant per part dels professionals dels arxius com per part dels investigadors, a conèixer i treballar aquest tipus de font documental amb criteris rigorosos que ens han de permetre fer-ne un millor ús en les recerques actuals, però que alhora ens assegurin una conservació a llarg termini que faci possible un ús futur.

Grup d'Estudi Transcultural de la Procreació de la Universitat Autònoma de Barcelona (GETP)

Anna Piella Vila
(UAB)

L'organització de la procreació com a domini analític alternatiu a l'Antropologia del Parentiu

El treball del Grup d'Estudi Transcultural de la Procreació (GETP) de la Universitat Autònoma de Barcelona se centra en l'estudi del parentiu des d'una perspectiva teòrica, qüestionant alguns dels pressupòsits establerts al voltant de l'antropologia del parentiu i plantejant la inadequació de conceptes i supòsits bàsics d'aquesta branca de l'antropologia per a la investigació transcultural. Dins la història de l'antropologia, els estudis de parentiu han ocupat un lloc destacat fins fa gairebé 40 anys. Després dels plantejaments de Leach, Goody, Needham i Schneider, conceptes com 'matrimoni', 'prohibició de l'incest', o el mateix 'parentiu' resulten termes inutilitzables teòricament. Davant aquesta situació es proposa un domini analític alternatiu que queda cobert pel concepte d'organització de la procreació.

Els orígens del GETP es troben en la tasca investigadora en el camp del parentiu, ja des de 1983, d'Aurora González Echevarría (catedràtica d'Antropologia Social de la UAB) que la portarà a diferenciar dos usos del parentiu: el parentiu com a *constructe cultural* i el parentiu com a *constructe teòric*. En el primer cas es tracta de les institucions pròpies de la nostra cultura i d'institucions de cultures de tot el món que s'han anat aplegant amb les nostres, perquè presentaven un cert aire de famí-

lia —seria, per exemple, el cas extrem del "matrimoni fantasma" dels nuer o la família-taravad dels nayar. En el segon ús, es tracta del parentiu vist com a construcció teòrica, en el qual s'apleguen les teoritzacions antropològiques sobre parentiu de fenòmens suposadament comparables.

A aquests interessos s'afegirà més endavant la investigació sobre parentiu i identitat entre els aborígens australians que realitzava Anna Piella (professora del departament d'Antropologia Social de la UAB). D'aquesta trobada va sorgir l'embrió de l'equip. Entre 1995 i 1998 es treballa dins d'un projecte de la DGICYT. La finalitat era buscar una alternativa a la càrrega etnocèntrica de l'antropologia del parentiu i de formular una teoria transcultural que tingués com a objectius específics les ideologies respecte la formació de la persona, el control de la sexualitat, l'organització de la reproducció biològica i la criança dels fills; com a objectiu subjacent s'afegeix l'interès en posar a prova la possibilitat d'una antropologia teòrica transcultural.

Més endavant, el 1996, s'integrarà al grup, Jordi Grau (professor del mateix departament de la UAB), interessat en el parentiu i l'antropologia visual, concretament en la comparació entre els models procreatius i de relacions de parella que apareixen en la literatura antropològica i les que mostren les produccions audiovisuals no classificades com film etnogràfic. L'última incorporació a l'equip ha estat la de Dan Rodríguez (també pro-

fessor del departament), que està treballant sobre endogàmia-exogàmia ètnica a Catalunya principalment amb col·lectius d'origen subsaharià. El GETP rep, a més a més, la col·laboració de Virgínia Fons (doctora en Antropologia Social per la UAB), que ha investigat temes vinculats a la procreació en la cultura dels ndowé de Guinea Equatorial, tant a Guinea com a Catalunya; i amb la valuosa cooperació de Teresa San Román, que ja des de 1983 compartia amb Aurora González la insatisfacció davant la teoria del parentiu.

La línia prioritària de recerca del GETP ha estat des dels seus inicis la investigació crítica al voltant de l'antropologia del parentiu i la potencialització de l'antropologia de la procreació com a línia alternativa d'investigació, tot emfatitzant la vessant de comparació transcultural d'aquests estudis. Aquesta línia es veu complementada, però, amb els treballs que estan fent actualment els diferents membres del grup. Per una banda, l'anàlisi del procés de canvis i continuïtats en la relació parentiu-identitat en el cas dels aborígens australians i com l'antropologia s'ha apropiat a aquesta interrelació. És a dir, la importància que l'organització de la procreació ha tingut i té respecte a la formació de la identitat aborigen, en el passat com a punt de referència i d'identificació de cada grup cultural concret i, a l'actualitat com a referent en l'oposició dels aborígens al grup dominant. No es tracta ara tant de pertànyer a una tribu com de ser aborigen en una Austràlia on la societat blanca monopolitza la majoria dels recursos necessaris per viure (i sobreviure).

Per una altra banda, hi ha l'anàlisi de la conceptualització de la família i la representació dels seus models a través dels mitjans audiovisuals i la configuració i possibles canvis estructurals en famílies urbanes de classe mitjana autòctones de Barcelona. Aquest treball combina estudis de cas de famílies de classe mitjana amb anàlisis

empíriques sobre el paper dels mitjans audiovisuals en la transmissió de models procreatius. Això significa analitzar els tòpics relatius a l'organització de la procreació implícits en les produccions visuals dels últims anys, descobrir els models proposats i avaluar el paper de les construccions visuals alternatives, i significa també estudiar a través de distintes tècniques de camp les conceptualitzacions i els comportaments relatius a les relacions de parella i a la procreació.

I, per últim, l'aprofundiment en els factors i les dinàmiques que es donen en la formació i l'organització de la parella i la família en processos d'immigració, concretament dels immigrants d'origen africà a Catalunya, amb un èmfasi en l'endogàmia/exogàmia ètnica i sociocultural. En aquest cas l'interès té a veure amb l'àmbit etnogràfic però sobretot, amb l'estat actual de la teoria del parentiu. La crisi dels anys seixanta i vuitanta (Schneider, Needham, Kuper) continua convivint amb el desenvolupament de la teoria de l'aliança matrimonial, iniciada per Lévi-Strauss. Aquest treball intenta integrar i contraposar hipòtesis sobre l'abast de l'aliança matrimonial formulades des de la demografia, la sociologia i la psicologia social.

Actualment el GETP està duent a terme, a partir de fonts etnogràfiques clàssiques i treballs de camp en curs, diverses recerques posant èmfasi en la diversitat i la recurrència de models procreatius des d'una perspectiva comparativa transcultural. L'objectiu final serà la posada a prova del marc conceptual de l'antropologia de la procreació que es proposa, i la seva pertinença si és capaç d'organitzar les dades de les diferents investigacions de camp de manera més adequada que l'utilatge clàssic de l'antropologia del parentiu.

Pel que fa a les relacions amb altres entitats i institucions, el GETP forma part des de 1997 de la Xarxa Temàtica Interdisciplinària

Família asiàtica a Califòrnia (EUA)

sobre Família i Parentiu, coordinada per Xavier Roigé (UB) i finançada per la Generalitat de Catalunya. Els grups integrants de la Xarxa són els següents: *Grup d'Estudis sobre Família i Parentiu* (dirigit pel doctor Joan Frigolé, UB), *Família i Canvi Social* (dirigit per la doctora Dolors Comas d'Argemir, URV), *Família i Estat del Benestar* (dirigit pel doctor Lluís Flaquer, UAB/UPF), *Grup d'Estudis Històrics de la Població de Catalunya* (dirigit per la doctora Anna Cabré, UAB/Centre d'Estudis Demogràfics), *Història de la Família* (dirigit pel doctor Llorenç Ferrer, UB) i *Grup d'Estudi Transcultural de la Procreació* (dirigit per la doctora Aurora González Echevarría). A més, com a conseqüència de les trajectòries de recerca de cada un dels investigadors, el grup manté vincles acadèmics i de col·laboració amb les universitats britàniques de Manchester i de Sussex, així com amb la Universitat de Queensland a Austràlia. I, existeixen també vinculacions amb el GRIM - Grup de Recerca sobre Relacions Interculturals i Marginació Social, de la divisió d'Antropologia Social de la UAB dirigit per la doctora Teresa San Román.

La tasca investigadora del grup ha donat com a resultat diverses publicacions en revistes com la *Revista d'Etnologia de Catalunya* (núm. 8, 16), *Família y Sociedad* (núm. 3), *Revista de Dialectologia y*

Tradiciones Populares, CSIC (tom LIII), i obres de més abast com *Teorías del Parentesco. Nuevas aproximaciones*. Madrid: Eudema, 1994; *Kinship Theory. Ethnocentric projection or theoretical elaboration?*, III EASA Conference, Oslo, 1994; i *Tesis para una crítica de la singularidad cultural*. Bellaterra. Servicio de Publicaciones de la UAB, 2000, (aquestes tres últimes, d'Aurora González Echevarría).

La feina segueix i en l'últim any s'han presentat dues tesis doctorals i aquest proper, se'n presenten dues més, totes relacionades per temàtica amb la recerca principal que el grup està duent a terme. Per posar-vos en contacte amb el GETP, Grup d'Estudi Transcultural de la Procreació us podeu dirigir a la Divisió d'Antropologia Social del Departament d'Antropologia Social i Prehistòria de la Universitat Autònoma de Barcelona (Facultat de Lletres. Edifici B. 08183 Bellaterra. Barcelona), o bé, a l'adreça de correu electrònic: aurora.gonzalez@uab.es.